

ԼՐԱԳԻՐ

ԼՐԱԳԻՐ, ԲԱՂԱԲԱՆ, ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԵՒ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

Տարեկան գինն է 120 դր. 2
Վեցամսեայ " 65 " "
Մէկ ամիսեայ " 40 " "
Ստորագրութիւնները կանխիկ են :
Ստորագրութիւնները ամեն ամիսն 1 քն. և
16 քն. կը սկսին :

Դուրս երթալը լրագրութեան ծախսն
ծախքը առնողն վայել է :
Լրագրութեան վերաբերեալ նամակ կամ որ և
կցէ գրութիւն, խմբագրին պիտի ուղ-
ղուի, և ամսեայ ծախսն ծախքը իր-
կողմն վայել է :

ԲԱՂԱԲԱՆ

Վիեննայի մէջ ստորագրուած նոր դաշնագրութեան
վրայ տեղեկութիւններ :
Վեներտո կոմսին ծանուցադրել և Արեւմտեան
տէրութեանց գիտատեղեկութիւնները :

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Գրքերէն եկած լուրեր : - Վնդիկոյ դեպքանին հա-
նում չըջարեալութիւնը :
Պաշտօնական ծանուցում մը : - Պաշտօնաբարձութիւնը :

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Արտագրութեան խմբագրութեան խմբագրութեան
լուրեր : - Գրքերէն մէջ երկարութե-
ղի շինելու առաջարկութիւն :

ԳՐԱԳԻՐ : Վիեննայի նորագոյն գաղտնի
եղանակով ստորագրութիւնը : - Արեւելք խրկուելիք նոր
գործարարութիւն մը :

ԳԵՐԱՄԱՆԻՆ : Չիլի կոմսին Բեդարտի խոր-
հուից : - Վաթարի և Ռուսիոյ տէրութեանց միմե-
կէ 20 քն. դաշնագրութեան վրայ տեղեկութեան նոր յօդ-
ուածին Գերմանական Գաղտնիկութեան մէջ ժողո-
վին ընդունուելը : - Վիեննայի վերջին դաշնագրութե-
ն Բուսիոյ կառավարութեան ընդունուելու խօսք :

ԽԱՆՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՌԵՒՏԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԲԱՂԱԲԱՆ

Գերմանական վերջին լրագրութեան
առ հասարակ գեղատեղեկութիւն 2 քն. Վիեն-
նայի մէջ ստորագրուած դաշնագրութեան
վրայ կը խօսին, բայց և ոչ մէկն
այժիշկ տեղեկութիւն մը չունին գեղ-
հրատարակուած չըջարեալ համար : Վ. Ե.
առ ամենայնիւ ամենին ալ գրեթէ հա-
մաձայն են հետեւեալ կէտերուն վրայ :

Երբեք դաշնակց տէրութիւնները
պիտի առաջարկեն Ռուսիոյ տէրութե-
ն որ մինչեւ մէկ ամիս յայտնէ իրենց,
թէ արեւմտեան տէրութեանց պա-
հանջած չորս երաշխաւորութեանց պայ-
մանները անփոփոխ և առանց չափա-
ւորութեան պիտի ընդունին թէ ոչ :
Թէ որ չընդունին, Վիեննայի դաշնագ-
րութիւնը իրեն յարձակողական դաշ-
նակցութիւն չի գործ պիտի դրուի :
Թէ որ ընդունին, երկու ամիս ժամա-
նակ պիտի տրուի խաղաղութեան վեր-
ջին դաշնագրութեան մը վրայ խօսակ-

արարագրելու : Թէ որ խօ-
սելու չեն, երկու ամիսէն մէջ
սակցութիւնները Վաթարի միջնորդ
պիտի չլինին, Ռուսիոյ դէմ, ահաբեկ
բանայ Ռուսիոյ դէմ, ահաբեկ վար
չափի դէմ առանց Վնդիկոյ Գաղ-
ղիոյ հաճութեան :

Վնդիկոյ ու Վաթարի երկուսն
պիտի ըլլան Վաթարի տէրութեան
այժմեան սահմանները ամբողջ պա-
լու՝ պատերազմին վախճան ընդ
ընդ :

Բուսիոյ և Գերմանական դաշ-
նակցութիւնը պիտի հրապարակեն
դաշնագրութիւնը ընդունելու :
Վերջապէս Վիեննայի վերջին

Գրքեր ստորագրութիւնները իրաւունք
կը պահեն իրենց խաղաղութեան ու-
րիշ պայմաններ ալ եւեթընեւ պարտ-
գանկութեան նպատակ և պատերազմական
իրաւանց համաձայն : Բայց ան նոր
պայմանները երբեք տէրութիւններէն
մէկը չիքնար առաջարկել առանց միւս
երկուքին հաճութեան ու հաւանու-
թեան :

Վաթարի Օւլ-Տէօթ-Բաթ-
րադիքը առեւելք մանրամասն տեղեկու-
թիւններ կուտայ Վիեննայի դաշնագ-
րութեան նպատակին վրայ :

Վաթարի իր վերջին ստորագրական
առաջարկութիւնը խրկելով Ռուսիոյ :
Դաշնակց տէրութիւնները Ռուսիոյ
հոգը չափաւորել չեն ուզեր : Բայց ի-
րենց առաջարկած առջի չորս պայման-
ներէն դուրս՝ պատերազմին ծախքը
վճարելը խաղաղութեան առաջարկու-
թիւններուն հիմն պիտի ըլլայ : Գրան
Հայն հրատարակութեան վրայ Ռուսիոյ
պաշտպանութիւնը Սուլթանին իշխա-
նական իրաւանցը փաստակար ըլլալով,
անընդունելի համարուած է :

Չիլի տէրութիւնները երաշխաւոր
կ'ըլլան քրիստոնէից արածութիւննե-
րուն ու իրաւանց հաւատարմութե-
ն : Դանուբեան իշխանութեան և Սեր-
վիայի վրայ Ռուսիոյ պաշտպանութիւ-
նը պիտի ջնջուի : Սեւ ծովու նաւա-
րարութեան ընդունուելու համար՝ Սեւ
ծովու պաշտպանութեան համար՝ Սեւ
ծովու պաշտպանութեան համար՝ Սեւ
ծովու պաշտպանութեան համար՝ Սեւ
ծովու պաշտպանութեան համար :

Ռուսաց Սեւ ծովու նաւատորմը
երկու կրկնապիկ կամ եւս պարի և
չորս ֆրիգատին պիտի մնայ : Մնացած
նաւերուն հրաման պիտի ըլլայ Սեւ
ծովին ելլելու և Պալմիրի երթալու :
Սեւ ծովու աղաւթ նաւարկութիւնը
որոշ յայտարարութեամբ մը պիտի ա-
պահովի : Սուլթանի բերանները չըջա-
րեալութեան մէկ տեղ չ'ըզբ պիտի հրա-
տարակուին :

Վաթարի հեղափոխութեան հե-
տեւեալ տեղեկութիւնները կուտայ
նոյն դաշնագրութեան պայմաններուն
վրայ :

Երբեք տէրութիւնները առաջար-
կելով չորս երաշխաւորութեան պայ-
մաններուն վրայ մի և նոյն կերպով
հաստատագէտ և փոխադարձաբար
խօսք կուտան մէկ մէկու : և վերջին
անգամ անոնց ընդունուելը անհրա-
ժարելի կը համարին խաղաղութեան
հաստատուելուն համար :

Վաթարի կրկին անգամ առ երաշ-
խաւորութեան պայմանները պիտի ա-
ռաջարկէ Ռուսիոյ, և ստորագրական
կերպով զանիկա պիտի հրաւիրէ ըն-
դունելու և յառաջիկայ յունուարի
1 էն առաջ իր ընդունելը ծանուցա-
նելու : Թէ որ չընդունին, Վաթարի
անփոփոխ իր գեղատեղեկութեան
կէն պիտի կանչէ : Երաշխաւորութե-
ն չորս պայմանները առ դաշնագրին մէջ
չիլուած են, բայց առեւելքի որոշ և հա-
տարադրական կերպով, և ամեն մէկ պայ-
մաններուն միտքը զատ զատ բացատ-

րուած են :

Երբեք տէրութիւնները իրաւունք
կը պահեն իրենց խաղաղութեան ու-
րիշ պայմաններ ալ եւեթընեւ պարտ-
գանկութեան նպատակ և պատերազմական
իրաւանց համաձայն : Բայց ան նոր
պայմանները երբեք տէրութիւններէն
մէկը չիքնար առաջարկել առանց միւս
երկուքին հաճութեան ու հաւանու-
թեան :

Վաթարի խօսք կուտայ Վաթարի
և Վնդիկոյ, ինչպէս որ յունուար 14 քն.
դաշնագրութեան Տաշխատանի խօսք
առած էր՝ Դանուբեան իշխանութե-
նը գրաւելու և Ռուսիոյ յարձակ-
մանը դէմ պաշտպանելու : և առ գը-
րաւումը բնաւ արգելք չափաւոր
Տաշխատանի անոր դաշնակցներուն
գործողութեանցը, որոնք անհաւա-
տարեալ աղաւթութեան պիտի ունենան
թէ իշխանութեան երկրներուն մէջ և
թէ Դանուբի ու Բուսիոյ վրայ :

Երբեք տէրութիւնները իրաւունք
կը պահեն իրենց խաղաղութեան ու-
րիշ պայմաններ ալ եւեթընեւ պարտ-
գանկութեան նպատակ և պատերազմական
իրաւանց համաձայն : Բայց ան նոր
պայմանները երբեք տէրութիւններէն
մէկը չիքնար առաջարկել առանց միւս
երկուքին հաճութեան ու հաւանու-
թեան :

Թէ որ Դանուբեան իշխանութե-
նը գրաւումը կամ ուրիշ որ և է պատ-
ճառաւ Վաթարի ու Ռուսիոյ մէջ
պատերազմ բացուի, Վաթարի ու Վնդ-
իկոյ օգնական պիտի ըլլան Վաթարի
իրենց բոլոր զորութեանցը :

Վաթարի ու Վնդիկոյ խօսք կուտան
իրենց կողմէն, որ Վաթարի տէրութիւն
իր այժմեան սահմաններ մէջ ունեցած
գաւառներուն ու հողերուն հանդիսա-
ւան հանգիստ ապրիլ 1-էն ստացմանը մէջ հա-
տատ պահեն :

Վաթարի խօսք կուտայ վերջապէս
իր բոլոր ջանքն ընելու առ նոր գա-
նադրութիւնը Բուսիոյ կառավարու-
թեան և ուրիշ Գերմանական տէրու-
թեանց ընդունել տարու համար :

Թէ որ Ռուսիոյ Վաթարի ձեռք
վերադառնա իրեն առաջարկուելիք չորս
երաշխաւորութեան պայմանները պար-
զանք և անգործ ընդունելու ամառ
նաւու չըլլայ, երբեք տէրութիւնները
միտքանութեամբ պիտի մտածեն անոր
դէմ ձեռք առնուելիք վնասարկան
միջոցներուն վրայ :

Դանի մը չափաւոր ի վեր գերմա-
նական լրագրութեան Ռուսաց արտաքին
գործոց պաշտօնէն Նեպելտո կոմսին
կողմէն Բուսիոյ տէրութեան խրկի-
ւած ծանուցադրի մը խօսք կ'ընեն,
որով Ռուսիոյ տէրութիւնը արեւմու-
տեան տէրութեանց պահանջած չորս ե-
րաշխաւորութեան կէտերուն վրայ խօ-
սակցելու յոժարութիւնը յայտնած է,
բայց որոնք իր ուղածին պէս մեկնած
և պայմաններու տակ ձգած ըլլալուն,
արեւմտեան տէրութիւնները չեն ընդու-
նած Ռուսիոյ առ առաջարկութիւնը,
և կը պահանջեն, որ նոյն չորս կէտերը

առանց պայմանի ընդունելէն զատ
պատերազմի ծախքն ալ վճարէ :

Վաթարի Նեպելտո կոմսին ծա-
խուցադրել :

Բեդարտի 25 հոկտեմբեր. 1854
« Պարոն Սեպուհ :

Օտնական կողմէն առած տե-
ղեկութիւններն անոնց կը յուշեն,
որ առ միջոցին գերմանական տէրու-
թիւնները գրեթէ ամենին ալ առ եր-
կիւղին մէջ են, թէ Վրեւելեան գոր-
ծին պատճառաւ երկու գերմանական
մեծ տէրութեանց մէջ գոտութիւն մը
կը ծագի, որ հասարակաց հայրենաց
խաղաղութիւնը և մինչեւ Գերմանա-
կան Դաշնակցութեան պայմանները կը
նայ փոստի մէջ ձգուի : Կայրը՝ մեր
Օրոտափառ Տէրը՝ առ ցաւալի վե-
ճին սկզբնաւորութեան ի վեր հետե-
ւած քաղաքականութեան հաւատա-
րիմ մնալով, և անոր աղետալ հետե-
ւանքները հարկեղան չափակ ահ-
մաններու մէջ գոյելու փափաքելով,
ուզեց՝ ներկայ արարադայիս մէջ Գեր-
մանիան առանկ հաւանական գեղաբէ մը
յառաջ գալիք գեղութիւններէն ա-
զատ պահելու համար ձեռքէն եկածը
ընել :

Հետեւեալը, Պարոն Սեպուհ,
հրաման կը տրուի ձեռք ծանուցանե-
լու Բուսիոյ կառավարութեան, թէ
կայրը յոժարութիւն ունի մանակից
ըլլալու խաղաղութիւն հաստատուելու
նպատակաւ ըլլալիք գեղականութեան
թեանց՝ հետեւեալ չորս առաջարկու-
թեանց վրայ :

Ա. Օսմանեան տէրութեան քրիս-
տոնէայ ժողովրդաց կրօնական և քա-
ղաքական իրաւունքներուն պաշտպա-
նութեանը հիմն տէրութեանց կողմէն
երաշխաւորութեան առանց խաղա-
թեան :

Բ. Չիլի տէրութեանց կողմէն մի-
տքան պաշտպանութիւն Դանուբեան
իշխանութեան վրայ, մեր Գրան հե-
տանոյ օգտին համար ըրած դաշնա-
րութեանց պայմաններուն համաձայն :

Գ. 1841 քն. դաշնագրութեան փո-
փոխութիւն : Ռուսիա դէմ չ'ընեալ
անոր աւրուելուն, թէ որ Սուլթանը
հաճութիւն տայ, ըստ որում անիկա
գլխաւորապէս անոր կը վերաբերի :

Դ. Դանուբի նաւագնացութեան
աղաւթութիւն, որն որ իրաւամբ կայ և
Ռուսիա երբեք գիտատեղեկութիւն ու-
նեցած չէ խորհանելու :

Եւ որոշեալ մը իրաւամբ հիմնեալ է
այն երաշխագրութեան վրայ, թէ արեւ-
մտեան տէրութիւնները հաւատար-
մութեամբ պիտի կատարեն բոլոր Եւ-
րոպայի առջեւ ըրած խոստումներն,
թէ Օսմանեան տէրութեան քրիստոն-
էայ ժողովրդաց ապագայ վիճակը պի-
տի ապահովընեն, անոնց կրօնական
ու քաղաքական իրաւունքները պատ-
հետեւ ամեն տէրութեանց երաշխա-
ւորութեանը տակ պիտի դրուին, և
առանկով Ռուսիոյ առ պատերազմին
մէջ ունեցած գլխաւոր գիտատեղեկու-

Թիւնը կատարուած կ'ըլլայ :

Թէ որ վեհապետ կայսեր այս յայտարարութիւնը աղբոր զգացմունքները Վերամիտայ մէջ ինչպէս որ կ'ենթադրենք՝ ըստ արժանւոյն հասկցուին, կրնանք յայտ նշանակել, որ Վերամիտական դաշնակցութիւնը մի և նոյն նշանակութիւնով, և աս իրենդ յայտ մէջ ինկած Վերամիտական շահերուն վրայ փոխ մը չունենալով, իր համաձայնութիւնը օգտակարապէս կը գործածէ՝ Լեւոնայի կշիռը ծանրացնելով դէպ ի խաղաղութեան կողմը, որուն հասնելու համար՝ Լեւոնայի ու Բրուսիայ ինքնայոթմար կամօք չորս եւ քաջաւարտութեան կէտերը մեզի առաջարկեցին՝ իրեն և կատարելապէս զիրենք գոհացնող հիմնք :

Թէ որ ընդհակառակն, աս անգամ ալ Ռուսիոյ խնամօքը հաստատ մնացած աս միաբանութիւնը գործածելու զուրկ անոր պատուոյն չհամաձայնեց ինք նոր պայմաններ առաջարկելու, կայսրը տարակոյս չունի, որ Վերամիտական դաշնակցութեան անգամ եղող տէրութիւններն՝ անանկ պահանջման մը դէմ կը կենան, որ կողմանէ որ քայլ, իբրեւ հարեակի իրենց արդարաւորական զգացմանը և Վերամիտայի ճշմարիտ շահուցը : Կայսրը Վերամիտայի անունով իրեն եղած խնդիրները յարգանքով ընդունելուն փոխարէն, հաստատ ու յարտաւ չեզոքութիւն մը իրաւամբ կը խնդրէ անկէ, ինչպէս որ կ'ըսեն սկիզբէն յայտարարութիւն եղած է :

Ինչո՞ւնէ՞ք և այլն :

ՆԵՍԵԼՐԱՏ

Եւ ծանուցագրին մէջ՝ ինչպէս կը տեսնուի, արեւմտեան տէրութեանց առաջարկած չորս երաշխաւորութեան պայմանները Ռուսիա ընդունել է, բայց անոնց միտքը իր ուզածին պէս չափաւորելով : Ենթադրեալ թափաքին աս չորս պայմաններուն վրայ արեւմտեան տէրութեանց և Ռուսիոյ կարծեաց տարբերութիւնը հետեւեալ կերպով կը բացատրէ :

« Փոքր 8 ին արեւմտեան տէրութեանց ծանուցագրիներուն մէջ նշանակուած չորս պայմանները հարկաւ և դիտմամբ այնպիսի կերպով մը յայտնուած էին, որ ընդարձակ տեսլի կը թողուն մեկնաբանութիւններու, և ետքը վիճարկութեանց և դեպքանական խօսակցութեանց կը մընար անոնց ճիշդ և սրտ ազդեցութիւնը տեսնուելու : Սակայն աս օրուան օրս անհնար է թողուլ, որ այն պայմաններուն միտքը նոյն անտոյգ և տարրամ վիճակ մէջ մնայ, և չենք տարակուսիր բնաւ որ դաշնակցի կառավարութիւնները դաշնայայտ և մանրամասն կերպով մէկմէկու իմացուցած չըլլան իրենց բուն դիտաւորութիւնները : Կոխ և առաջ գիտնալով, որ Ռուսիոյ և Գրան մէջ մինչև հիմա եղած ամեն դաշնագրութիւնները պատերազմին պատճառաւ ջնջուած են, յիշեալ կառավարութիւնները պէտք է ուզեն որ այն դաշնագրութիւններուն մէկն ալ չնորոգի : Ինչու որ երկու տէրութիւններէն հզօրագոյնը միշտ կարող էր առկարգութեան վնասակար ըլլալու կերպով դանդաղ մեկնելու : Բանի որ ան դաշնագրութիւնները կեցած էին, Ռուսիա կարգէ դուրս դիրք մը ունէր Օսմանեան կայսերութեան դէմ, և Սուլթանը՝ Լեւոնայի տէրութիւնները պարտաւոր ու պաշտպանող ընդհանուր պայմանագրութեանց մէջ չէր կրնար մտնալ : Ռուսի աս մասին տապարը ծառին արմատին զարնուած կը համարուի, որովհետեւ Ռուսիոյ տէրութեան Տաշկանտանի վրայ ունեցած առաւելութիւնը՝ ան դաշնագրութիւններուն օգնութեամբ ձեռք

ձգուած էր, որոնք ութսուն տարուան յաջողութեանց և խորամանկ հնարից արդիւնքն են :

« Այնչէս իշխանութիւնները իր պահանջներէն բացաւ աս գործը պատկերաւ : Բայց բոլոր շնորհածը կործանեց : Ռուսիոյ և Գրան մէջ եղած դաշնագրութիւններուն հետ՝ միանգամայն ջնջուած համարելու է Վանուսեան իշխանութեանց մէջ Ռուսիոյ առդեցութիւնը հաստատող մասնաւոր պայմանագրութիւնները, և կը մնայ խորհրդով կարգի դնել աս բարեբեր գաւառներուն ապագայ վիճակը :

« Ռուսիա կը յայտնէ թէ, ինքը հաւատարմով աս պատերազմին սկիզբէն ի վեր արեւմտեան տէրութեանց հրապարակաւ կրկին կրկին տուած խնամքներուն, թէ հաստատութեամբ որոշուած են Գրան քրիստոնէայ հայտնակներուն վիճակին լաւնայր ապահովելու, պատրաստ է ընդունելու Օսմանեան տէրութեան քրիստոնէայ ժողովրդի քաղաքական և կրօնական իրաւունքները հինգ տէրութեանց միաբան երաշխաւորութեանը տակ դրնելու սկզբունքը :

« Անք Տաշկանտանի քրիստոնէայ ժողովրդի վիճակին լաւագոյնութիւնը քրիստոնէայ տէրութեանց աս կառույն մէջ մտնալուն մեծ նպատակներէն մէկն էր : Համարած ենք և կը համարենք ինչու որ Օսմանեան տէրութեան դրութիւնը աւելցնելու և սահմանադրութիւնները նորոգելու մի միայն ճիշդ մարիտ միջոցը՝ անոր քրիստոնէայ հայտնակները քոհ ընելն է փոխանակ դանդաղ հայտնակներ ընելու :

« Երբ «Բարէն արմ» տէրութեան խորհրդարանին և իր ծանուցագրիներուն մէջ քոհի քոհի անգամ ծանուցած է, թէ աս արդար և անհրաժարելի փոփոխութիւնը վերջին աստիճան կարեւոր ծանցուած է Ենթադրեալ կառավարութեան, բայց մեծ տարբերութիւն ունի իրարմէ բոլոր տէրութիւններէն ընդունուած աս ընդհանուր ընկողմէնը : Եւ Ռուսիոյ պահանջած բացառիկ պաշտպանութիւնը Վերամիտական քրիստոնէական եկեղեցւոյ այն մեծ ճիւղին վրայ : որ Ռուսիան եւ կեղեցւոյն հետ մէկ համարել կ'ուզէ : Ռուսի աս մասին Ռուսիոյ բերանը փոխելու ռազմարթեան արժանի է, և իր պարտութիւնը կատարեալ պիտի ըլլայ : Հետաքրքրական բան մըն է աս, որ Ռուսիա տմեկ բանի առաջ Զուռայ եկեղեցւոյն վրայ արհամարհած բացառիկ պաշտպանութեան իրաւունքներէն հրաժարելու հաճի, որնոր աս վեճին գլխաւոր պատճառ բռնած էր :

« Ռուսիոյ կառավարութիւնը Գաւառի ազատ նաւարկութեան իրաւունքը սկզբամբ չէ միտած երբեք, բայց գործադրութեան մասին՝ աս իրաւունքը բոլորովին ջնջուած կամ խափանած է : Գաւառի բերաններուն մէջ տեղի եռանկիւնի ցամաքը Լեւոնայի նաւորոյ դաշնագրութեամբ Ռուսիոյ ձեռքն անցնելով, Սուլթանի բերանը լեցուելով, և դեռին ալ եղբորը միտքը կոյնի շնորհելով և քառանկիւն հաստատուելով : Ռուսի աս իրաւունքին գործադրութիւնը ապահովելու համար պէտք է բոլորովին փոխել Լեւոնայի պաշտպանութեան երկրորդ յօդուածը : Գաւառի բոլոր ալ եղբորը մինչև Սուլթանի բերանը Տաշկանտանին ետ արուելու է, և ճամբան բաց պահելու համար աղբու միջոցներ ձեռք առնուելու են :

« Չորրորդ առաջարկութիւնը որ ճշմարտապէս ամենէն կարեւորն ու դժուարն է ընդունել տարու մասին, իրաւ անկատար կերպով յայտնուած է դաշնակց տէրութիւններէն, երբ կ'ըսեն թէ Վալարի նեղքին վերա-

բերեալ դաշնագրութեան չափաւորութիւն կ'ուզեն :

« Ենթադրուած կ'ըսէ թէ, Ռուսիա դէմ չէ նոր աս դաշնագրութեան բոլորովին աւելուելուն՝ թէ որ Սուլթանը հաճի : Գրանի փոփոխութիւն մը իրօք շահաւոր է Ռուսիոյ, ըստ որում նոյն օրէնքը՝ որ խաղաղութեան աստիճան Լեւոնայի միւս տէրութիւններուն թող չտար Սուլթանը միտնալ, Ռուսիոյ տէրութիւնն ալ հոն գոյուած կը պահէ : Չանոք - Գաւառ ու Սուլթան նեղքները բանալով Սուլթանը իր պաշտպան պատուհաններուն առջեւ անցնող գարծող պատերազմական նաւերուն ձեռքը յանձնել ըսել է, և ան ժամանակը Ռուսիոյ առաջատար զօրքը Սուլթանին կան ծով կազան միւս նոյն դիրքութեամբ, որով մեր պատերազմական նաւերը Սուլթան կ'երթան :

Սուլթան գործը ասանկ դիրքին կերպով չափաւոր լինայ : Պ. Տրուսէն ար Լեւոնի աս մասին յայտնած առաջարկութեան բուն իմաստը՝ Ռուսիոյ տէրութեան Սուլթան մէջ ունեցած զօրութեան չափաւորութիւն է, և ետքէն պատահած դէպքերը ցուցնին, որ դաշնակց տէրութիւնները ոչ միայն աս ծովը բոլորովին ազատ ընելու դիրք տաւորութիւն ունին, այլ և պէտք է բոլորովին ջնջել այն մեծ նաւատորմը զին ու այն ահաւոր բերքը՝ որուն դէմ մեր զօրութիւնը ծովին ու ցամաքին կ'աշխատի աս օրուան օրս :

Թէ որ մեր Սուլթանը տարուածութիւնը և պատերազմական զինանոցներուն մեծութիւնը դեռ չձանձրած՝ անկիւն նախանձու և երկիւղի առիթ մըն էր Լեւոնայի ու Տաշկանտանի համար, աս անգամ մեր յարձակմանը ըրած դիմադրութիւնը տանապատիկ աւելի կարեւոր ըրած է անոր առնուելը : Սեպ բոլորովին անհնար է Լեւոնայի ապահովութիւնը հաստատուած համարել, քանի որ ասանկ ուսումնական բերք մը և օգուտ կան նաւատորմի մը կինան ասանկ դիրքի մը մէջ ուր յարձակում ընելու զաւ ուրիշ բանի չեն գար :

« Կարելի չէ բնաւ ենթադրել, թէ դաշնակց տէրութիւններն իրենց աս ձեռք զարկած մեծ գործէն ետ կը կենան : Սուլթանը ասանկ ռաւաւելին ու քանգուելին ուրիշ պայմաններով մինչև աս չըլլայ նէ, բան մը չկրնար ըլլալ աս փոփոխ խնդրոյն կարգադրութեանը համար : Կոխ կարող ըլլալ ենք պահանջելու, որ ասանկ սպառնալիցութիւններ և ասանկ ամբողջութիւններ վերանորոգ Տաշկանտանի վրասեղ չափաւորան :

Եւ մեր կարծեօք Ռուսիայէն քիչէն քիչ իբրեւ խաղաղութեան նախաշաւի պահանջուած պայմանները : Թէպէտ աս պայմանները կրնան չափաւորութեան բոլոր ուզուելիքները, այսու ամենայնիւ աս պայմաններով եղած խաղաղութիւնը՝ Ռուսիոյ բոլոր պահանջներէն կ'ոչնչացնէ, և հաստատուն երաշխաւորութիւններ կրնայ տալ Լեւոնայի ապագայ յաւաքող իմութեան ու հանգստութեանը : Կը կարծուի, որ Լեւոնայի կայսրը հաճի աս պայմաններուն : Հանգարտ խելքն ու պարզ խոհմութիւնը կը ցուցնեն, որ ընդունի նէ աղէկ կ'ընէ : Գրանի աղէկ պայմանները չկրնար երբեք յաւատ :

Իրեն հակառակորդներուն թիւը կը շատնայ կը, և դեռ իրենց զօրութեան կէսը միայն հանած են : Ինքը միայնակ ամենուն դէմ պատերազմելու փոփոխ մէջ ինքզինքը կը ձգէ, պատերազմ մը որ անհնար է յաջողի : Թէ որ դաշնակց բանակները իր ձեռքէն գաւառ մը առնեն, յաւաքան

կ'երթայ իրմէն ան դաւաւոր : Ենթադրուած կ'ըսէ թէ, Ռուսիա դէմ չէ նոր աս դաշնագրութեան բոլորովին աւելուելուն՝ թէ որ Սուլթանը հաճի : Գրանի փոփոխութիւն մը իրօք շահաւոր է Ռուսիոյ, ըստ որում նոյն օրէնքը՝ որ խաղաղութեան աստիճան Լեւոնայի միւս տէրութիւններուն թող չտար Սուլթանը միտնալ, Ռուսիոյ տէրութիւնն ալ հոն գոյուած կը պահէ : Չանոք - Գաւառ ու Սուլթան նեղքները բանալով Սուլթանը իր պաշտպան պատուհաններուն առջեւ անցնող գարծող պատերազմական նաւերուն ձեռքը յանձնել ըսել է, և ան ժամանակը Ռուսիոյ առաջատար զօրքը Սուլթանին կան ծով կազան միւս նոյն դիրքութեամբ, որով մեր պատերազմական նաւերը Սուլթան կ'երթան :

Սուլթան գործը ասանկ դիրքին կերպով չափաւոր լինայ : Պ. Տրուսէն ար Լեւոնի աս մասին յայտնած առաջարկութեան բուն իմաստը՝ Ռուսիոյ տէրութեան Սուլթան մէջ ունեցած զօրութեան չափաւորութիւն է, և ետքէն պատահած դէպքերը ցուցնին, որ դաշնակց տէրութիւնները ոչ միայն աս ծովը բոլորովին ազատ ընելու դիրք տաւորութիւն ունին, այլ և պէտք է բոլորովին ջնջել այն մեծ նաւատորմը զին ու այն ահաւոր բերքը՝ որուն դէմ մեր զօրութիւնը ծովին ու ցամաքին կ'աշխատի աս օրուան օրս :

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Գլորմէն եկած վերջին լուրերը կը ծանուցանեն, թէ դաշնակց զօրքերը պաշարման գործողութիւնները այն առաջնորդ տարածի են, որ Վալարի յի մօրը գտնուած Ռուսիոյ բանակին Սուլթանը ձեռն ունեցած ուղղակի յարաբերութիւնը խափանել է :

Գաղղիացւոյ ու Ենթադրեալ կանգնած նոր մարտիկները (Թալիս) ընկեր են, և երկու հարիւր յիսուն թիւութեան ձեռք կերպով պատրաստ են եղեր Սուլթանը դէմ պատերազմելու :

Ռուսերը Վեօլէվէյի վրայ նոր յարձակում մը բերել են, բայց հոն պահպանութիւն ընող Օսմանեան զօրքերը որ իւրմէր բանակին փորձեալ զինւորներէն են, քաջութեամբ պատերազմելով դանդաղ ետ քշել են :

Ենթադրեալ լուրերը միջոցաւ ծանուցեն էինք, որ մեր առաւորագութիւնները իր ժողովրդեանը մէջ արդարութիւնն ու բարօրութիւնը ընդհանուր և հաստատ կերպով հիմնելու համար պաշտպանութեան կարգադրութիւններուն մէկն ալ նոր հաստատուած քննութեան աստիճաններուն մէջ քրիստոնէայ և ուրիշ հայտնակ ազգայ վկայութիւնը Օսմանցւոյ վկայութեանը հաւասարադօր բռնուելու էր : Եւ արդար և ամենահարկաւոր կարգադրութիւնը գործի դրուելու համար իր տէրութեան ամեն պաշտպանութեան պէտք եղած հրամանները իրիւրէն ետեւ, անցեալ շաբթու Ենթադրեալ կ'ըսուին վեհապետ Սուլթանի վրայ ինքզինքն ալ ինքզինքն է, որ այն կարգադրութեան ինչպէս նաև ուրիշ մէկ քանի կարգադրութեանց կատարմանը իր հիւստատաններուն հետ մէկ տեղ գործակցի ըլլայ : Ռուսի, յիշեալ վեհապետը դեռ պահը նոյնմբեր 8/20 ին շրջաբերականով մը հրաման ըրած է իր հիւստատաններուն, որ գտնուած տեղերին հօդ և հսկողութիւն ընեն :

Ա. Որ յանցաւորութեան վերաբերեալ քննութեան Օսմանեան հայտնակ ազգայ ամենուն վկայութիւնն ալ պատահ տեւ հաւասար ըլլայ տաճիկ վկայութեանը հետ :

Եւ կեն ու աշխատին, որ Օսմանցի կանոն զօրքերէն (պաշտպան) ուրիշ շարքերով մարդոցմբ բարեգիծ ինքնակալին հայտնակները հարստութեանը և զինանք չկրնէ : Գ. մանցւոյ նաւահանգիստներէն դուրս յորեն իրիւր ուղղութեան բնաւ տեղ մը չըլլայ : և

Դ. Խիստ զգուշութեամբ մը ընեն որ Չեքքէզ գերեզմանը բնաւ չառնուին ու չծախուին :

Տարակցաւ չունինք , որ էթէ վե- բողբեալ կարգադրութիւնները յար- մար ազգութեամբ մը գործի գը-ւելու ըլլան , իսկստ մեծ օգուտ մը պի-տի ունենան Օսմանեան տէրութեան հպատակներու և բարօրութիւնը ա-ւելցնելու :

Այսպիսով Վարդգէսի 19 թուոյն մէջ հետեւեալ Պաշտօնական Ծանուցումը կը կարդանք :

« Ղեկավարեալ Վերտիչ աղային Սէհ- ան Զափու ինքնակալին սուլաճ հրամա- շագրին համեմատ յանձնարարական ժողով մը կազմուեցաւ Ղեկավարեալին Վերտիչ աղան հարցաքննելու , և հար- ցաքննութեան ասանկարութիւնը ըստ արժանեան ինքնակալին Սէհան Լի փա- ղային խորհուրդաւ , որ պատշաճ չէր գտներ անձամբ յանձնարարական ժո- ղովին ներկայանալ :

Կորին բարձրութիւնը յիշեալ ա- տենագրութեան պատասխան իր կրն- քով վաւերացեալ յիշատակագիր մը խորհեց , որուն մէջ ըրած գիտողու- թիւններն ու ենթադրութիւնները յանձնարարական ժողովը գոհացնե- լիք բաներ չըլլալով , ժողովը պարտա-ւորեցաւ դատը շարունակելու :

Եւսի և առաջ արժան դատեց վե- րոյիչեալ մուրհակներուն վրայի կնիք- ները սուլագել , և զանազան փարպեա- ներու ժողովներուն մէջ քննել տը-ւաւ : Բայց ասանցմէ ոմանք մասնա-ւոր նկատմունքներով կասկած ցուցը-ցին , իսկ ուրիշները յայտնեցին , թէ արուեստին և գրութեան օրէնքնե-րուն և կնիք զարկելու և տպաւորու-թեան ճիշդ և ուղիղ չարկերուն հա-մեմատ յիշեալ կնիքները վաւերական էին : Եւսիկով փարպեաները չկրցան տակաւին գոհացուցիչ արդիւնք մը տալ :

Եւ որչափ որ ամբաստանութիւնը ուժ գտած կ'երեւայ անով , որ Վերտիչ աղան՝ բանտին մէջ հարցաքննուած ատենը՝ անժամանակի արքունի փողե-րանոցին վերահացու վսեմափայլ Շէ- ֆիկ պէյին ըսեր էր թէ , « ժամանակին շատ բան պիտի յայտնէ ձեռքը՝ ունե-ցած Թուղթերով , » և յանձնարա-րական ժողովը իր վերջն գումարում ներուն մէկուն մէջ Շէֆիկ պէյը կան-չելով , անոր վկայութիւնը հարցաքնն-նութեան աս կտորին կատարելապէս հաստատութիւն տուաւ , և որչափ որ երեք մուրհակներուն մէկին դումա-րը արձանագրուած է Վերտիչ աղա-յին մէջ հին հաշուետուարին մէջ , որ կնիքուած գանձուց պաշտօնատու-րը պահուած է և մինակ աս դատին հա-մար անկեց գուրս հանուեցաւ ,

Սակայն , որովհետեւ մուրհակնե-րուն ամենուն ալ վաւերականութիւ-նը ստուգուի նէ , վեճի տակ եղած գումարները Սէհան Լի փաշային առնել պէտքը պիտի ըլլայ , իսկ թէ որ միւս կողմէն չենու ըրալին ստուգ-ւի նէ՝ Վերտիչ աղան խաբար պիտի պատժուի :

Եւսիկով արդարութեան կանոններուն համա-ձայնեալ համար , տակաւին հիմա ալ կնիքներուն խանգարարի և ամենա-ճիշդ քննութեանը պարագաւ է , և ընելիք որոշումը բարձրագոյն իշխա-նութեան հաւանութեանը պիտի ներ-կայացնեն :

Միայն թէ , ըստ որում վերոյիշ-եալ իրեք մուրհակներուն մէկուն մէջ Լի փաշային փաշային անունով 75

հազար զուգուշ գումար մը կայ , որ Սէհան Լի փաշային արուած է կ'ըս-ուի , և աս գումարը Վերտիչ աղային վերայիչեալ հաշուետուարին առնե-լիք կողմը գրուած է , ըստ որում աս հաշուետուարին վրայ զարնուած կրն-քոյն ստուգութիւնը կասկած ու առ-րակցաւ չլերցնենք բոլոր փարպեանե-րուն համաձայն վկայութեամբ : Ըստ որում աս հաշուետուարը՝ սեղանա-ւորներուն մէջ գործածուած սուլա-րակարութեան կանոններուն համեմատ բռնուած է , ինչպէս որ ամենէն երե-ւելի սեղանաւորները ստորագրութիւ-նով իր վկայեցին յանձնարարական ժո- ղովին մէջ , ըստ որում չկրնար կոր-ծուիլ , որ Վերտիչ աղան ասանկ գու-րս անկեց գուրս : Եւսիկով ամենա-րին առնելիք կողմը անցուցած ըլլայ , ըստ որում ուրիշ բռնագատեալ խոս-տովանութիւններէ զատ՝ Սէհան Լի փաշային յիշատակագրին մէջ ըսուած այն խօսքը , թէ « Վերտիչ աղան Կորին բարձրութեան մէջ իսկստ զբաղած փա-րկեանը առիթ առնելով իր հաշուները արտոնք ցուցցեր ու կնիք տուեր էր » , կը հաստատէ , որ նոյն ինքն փա-շան ալ չկրնար յիշեալ հաշուետու-արին ստուգութիւնը ժխտել :

Հետեւաբար , աս հաշուետուա-րին վաւերականութիւնը և կաշառա-ւութեան յանցանքը ժողովին՝ ամեն անգամներէն ծանուցուելով , յանձնա-րարական ժողովը համաձայնութեամբ կը վճռէ , որ Սէհան Լի փաշան 75 հազար զուգուշ պէտք է հատուցա-նէ :

Կը որոշէ , որ Բարձրագոյն իշխա-նութիւնը աս վճիւր հիմնուած պաշ-տօնական կերպով ծանուցանելու է Սէհան Լի փաշային , որ յիշեալ գումարը տէրութեան գանձուն վճարէ Վերտիչ աղային տէրութեան ունեցած պարտքէն փա-րկելու հա-մար , և աս որոշումը վեհափառ Ինք-նակալին հաւանութեանը պիտի յանձ-նէ :

Եւսիկով արդարական ժողովը՝ Լրդա-րութեան Բարձրագոյն Կոնսիլին կը յանձնէ աս դատին վերաբերեալ բո-լոր գրութիւնները , որպէս զի կանո-նաւոր կերպով ծանոթութիւն տա-նուի ասոր վրայ :

1991 Սէֆէրի վերջին օրը (12/24 նոյնմբեր)

Սէհ Եպարքոս Սէհան փաշա նախագահ :

Շէյխ Իււ Իսլամ Լիֆէ Էֆէնաի :

Լրդարութեան բարձրագոյն Կոն-սիլն նախագահ Շէֆիկ փաշա :

Կանոնաց պաշտօնեայ Սուսա Սալ-ֆէթի փաշա :

Լիֆէֆի վերատեսուչ Հասիպ փաշա :

Լրքունի փողեանոցի վերատեսուչ Օ. Լիֆէ Էֆէնաի :

Վերտիչ աղային Սէհան Լի փա-շային պահանջած գումարներուն գոր-ծը քննելու համար կայսերական հրա-վարտական հաստատուած յանձնարա-րական ժողովին աս որոշումը տէրու-թեան պաշտօնեայ ժողովին մէջ կար-դացուեցաւ սէֆէր ամսոյն 30 ին : Ժո-ղովը նմանապէս տեղեկացաւ աս դա-տին վերաբերեալ ամեն գրութիւն ներուն :

Պաշտօնեայ ժողովը ծանուցաւ , որ եղած քննութեան ու որոշման մէջ՝ կաշառաւորութեան յանցանքը ստուգ-ուած է , և յանձնարարական ժողովը կատարեալ անկողմնակալութիւն ցու-ցըցած է միշտ , ժողովին որոշումը կա-տարելապէս ի գործ դնելու հաստա-տութիւն տուաւ :

Եւսիկով ժողովին ներկայ գտնուող անդամները հրաւիրեց , որ աս վճ-ռոյն հաւանութիւն տաւորները իրենց

ստորագրութիւնը դնեն , և դէմ և-ղայնեցուն ալ սուլարկեց իրենց սեպ-հական կարծիքը յայտնել առանց ստո-րագրութեան :

Պաշտօնեայ ժողովը աս որոշումը վեհափառ ինքնակալին կը ծանուցանէ , որուն կը վերաբերի վերջին վճիւր տալ :

Լրարեալ սէֆէր ամսոյն վերջին օրը 1991

Էֆէն փաշա , նախորար առանց պաշտօնի :

Էֆէն փաշա , Լրարքին գործոց պաշտօնեայ :

Լի փաշա , նախագահ Թանկիմա-թի ժողովին :

Լի փաշա , մեծ Սպարապետ :

Շէֆէր փաշա , Թանկիմաթի վերատեսուչ :

Խալիլ փաշա , մեծ Օսլապետ :

Լի Գլխի փաշա , անգամ Բարձ-րագոյն Կոնսիլին :

Սէհան Լի փաշա , անգամ Թանկիմաթի ժողովին :

Լիֆէֆ փաշա , անգամ նոյն ժո-ղովին :

Լիֆէ փաշա , նախորար առանց պաշտօնի :

Ֆեաւիլ փաշա , Լեւաւարական գործոց պաշտօնեայ :

Խալիլ Կոնսիլի փաշա , Տեղաւորութեան պաշտօնեայ :

Հըֆէ փաշա , անգամ Թանկիմա-թի ժողովին :

Սէհան Լի փաշա (Լիֆէպետի) , անգամ Բարձրագոյն Կոնսիլին :

Լի փաշա Սօլա Էֆէնաի , անգամ Թանկիմաթի ժողովին :

Շէֆէթ Պէյ , Խորհրդական (միւս-թէշար) Սէհ Եպարքոսի :

Սահան Գէյ , Խորհրդական ար-տաքին գործոց պաշտօնեայ :

Սուսա Էֆէնաի , անգամ Թանկի-մաթի ժողովին :

Հիւսէյին Պէյ , Ինթիսապի վերա-կացալ :

Սոյիտ Էֆէնաի , մեծ արարողա-պետ , ընդհանուր բարտաւար ներքին գործոց :

Կայսերական հրամանաւ՝

Տեղաւորութեան պաշտօնեայ վսեմա-փայլ Խալիլ Կոնսիլի փաշան՝ Սէհան Լի կուսակալ անուանեցաւ :

Պէլիւրատի կուսակալից Խալիլ փա-շան՝ Լանկայի կուսակալ անուանե-ցաւ :

Պէլիւրատի նախկին տեղակալ Լիֆէ փաշան՝ նոյն բարձրին կուսակալից անուանեցաւ :

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՅՈՂԱՒԱՆ : Ինչպէս որ նախնիքաց թուով ծանուցանեցին , խորհրդարանը լա-տինացոյց դեկտեմբեր 12 ին բացուե-ցաւ :

Ս. Թուրք Էֆէն Ըստ սովորութեան ատենագրութիւն մը ըրաւ , որուն մէջ ին հետեւեալ խօսքերը կը քաղէնք :

« Միւրաք և Պարսկաք :

« Չեղ անտուր ժամանակ գումա-րեցի , որպէս զի կարեւոր այնպիսի միջոցներ ձեռք առնելու , որով կարող ըլլանք ամենամեծ զօրութեամբ և ա-մենամեծ արդիւնքով յառաջ տանելու աս մեծ պատերազմը որուն ձեռք դար-կած էր : Չեմ տարակուսիք բնաւ , որ դուք ալ աս համոզման մասնակից էր , և ամեն ջանք պիտի ընէք մեր Գըրեմի բանակը աւելցնելու :

Կարգիցացոյց կայսեր քով զօրքե-րուն մեր բանակին հետ սրտաքին գոր-ծակցութիւնը և միաբանութեամբ վստակուած լիաւոր՝ օր ըստ օրե աւե-լի կը զօրացնեն երկու ազգաց միա-րանութիւնը :

Ինչպէս որ ծանուցանեցին , թէ Վիենայի կուսակալութիւնը Օ. Լիֆէ կամար Էֆէն գրապուրի խորհրդէ՝ երեք տէրութեց զաշնագրութիւնը Ռուսիոյ տէրութե ծանուցանելու համար :

« Գերմանական Կաշնակցութեան ժողովը՝ արտաքայ կարգի գումարմամբ՝ ատրիւ 20 ին գաշնագրութեանը վրայ Լեւոսիոյ ու Բուլղարի կուսակալութեանց նոր աւելցուցած յօդուածը ընդունեց : Սոյն Վեքէնպուրիի գըր-սութեան երեք փոխանը քուէ չտուաւ :

« Լիֆէֆի Կոնսիլի Սօլա Էֆէն Ըստ գիրը կը ծանուցանէ , թէ ամսոյն 6 ին Բուլղարի կուսակալութիւնը՝ Վ. Թա-դաւորին նախագահութեամբ պաշ-տօնեայ ժողով մը ընելով Լեւոսիոյ Կարգից և Լիֆէֆի մէջ եղած վեր-ջին գաշնագրութիւնը ընդունելու ու ըրաւմ ըրեր է :

Ինչպէս որ ծանուցանեցին , թէ Վիենայի կուսակալութիւնը Օ. Լիֆէ կամար Էֆէն գրապուրի խորհրդէ՝ երեք տէրութեց զաշնագրութիւնը Ռուսիոյ տէրութե ծանուցանելու համար :

« Գերմանական Կաշնակցութեան ժողովը՝ արտաքայ կարգի գումարմամբ՝ ատրիւ 20 ին գաշնագրութեանը վրայ Լեւոսիոյ ու Բուլղարի կուսակալութեանց նոր աւելցուցած յօդուածը ընդունեց : Սոյն Վեքէնպուրիի գըր-սութեան երեք փոխանը քուէ չտուաւ :

« Լիֆէֆի Կոնսիլի Սօլա Էֆէն Ըստ գիրը կը ծանուցանէ , թէ ամսոյն 6 ին Բուլղարի կուսակալութիւնը՝ Վ. Թա-դաւորին նախագահութեամբ պաշ-տօնեայ ժողով մը ընելով Լեւոսիոյ Կարգից և Լիֆէֆի մէջ եղած վեր-ջին գաշնագրութիւնը ընդունելու ու ըրաւմ ըրեր է :

« Լիֆէֆի Կոնսիլի Սօլա Էֆէն Ըստ գիրը կը ծանուցանէ , թէ ամսոյն 6 ին Բուլղարի կուսակալութիւնը՝ Վ. Թա-դաւորին նախագահութեամբ պաշ-տօնեայ ժողով մը ընելով Լեւոսիոյ Կարգից և Լիֆէֆի մէջ եղած վեր-ջին գաշնագրութիւնը ընդունելու ու ըրաւմ ըրեր է :

« Լիֆէֆի Կոնսիլի Սօլա Էֆէն Ըստ գիրը կը ծանուցանէ , թէ ամսոյն 6 ին Բուլղարի կուսակալութիւնը՝ Վ. Թա-դաւորին նախագահութեամբ պաշ-տօնեայ ժողով մը ընելով Լեւոսիոյ Կարգից և Լիֆէֆի մէջ եղած վեր-ջին գաշնագրութիւնը ընդունելու ու ըրաւմ ըրեր է :

« Լիֆէֆի Կոնսիլի Սօլա Էֆէն Ըստ գիրը կը ծանուցանէ , թէ ամսոյն 6 ին Բուլղարի կուսակալութիւնը՝ Վ. Թա-դաւորին նախագահութեամբ պաշ-տօնեայ ժողով մը ընելով Լեւոսիոյ Կարգից և Լիֆէֆի մէջ եղած վեր-ջին գաշնագրութիւնը ընդունելու ու ըրաւմ ըրեր է :

« Լիֆէֆի Կոնսիլի Սօլա Էֆէն Ըստ գիրը կը ծանուցանէ , թէ ամսոյն 6 ին Բուլղարի կուսակալութիւնը՝ Վ. Թա-դաւորին նախագահութեամբ պաշ-տօնեայ ժողով մը ընելով Լեւոսիոյ Կարգից և Լիֆէֆի մէջ եղած վեր-ջին գաշնագրութիւնը ընդունելու ու ըրաւմ ըրեր է :

Եւսիկով արդարական ժողովը՝ Լրդա-րութեան Բարձրագոյն Կոնսիլին կը յանձնէ աս դատին վերաբերեալ բո-լոր գրութիւնները , որպէս զի կանո-նաւոր կերպով ծանոթութիւն տա-նուի ասոր վրայ :

Սահայն , որովհետեւ մուրհակնե-րուն ամենուն ալ վաւերականութիւ-նը ստուգուի նէ , վեճի տակ եղած գումարները Սէհան Լի փաշային առնել պէտքը պիտի ըլլայ , իսկ թէ որ միւս կողմէն չենու ըրալին ստուգ-ւի նէ՝ Վերտիչ աղան խաբար պիտի պատժուի :

Եւսիկով արդարական ժողովը՝ Լրդա-րութեան Բարձրագոյն Կոնսիլին կը յանձնէ աս դատին վերաբերեալ բո-լոր գրութիւնները , որպէս զի կանո-նաւոր կերպով ծանոթութիւն տա-նուի ասոր վրայ :

Սահայն , որովհետեւ մուրհակնե-րուն ամենուն ալ վաւերականութիւ-նը ստուգուի նէ , վեճի տակ եղած գումարները Սէհան Լի փաշային առնել պէտքը պիտի ըլլայ , իսկ թէ որ միւս կողմէն չենու ըրալին ստուգ-ւի նէ՝ Վերտիչ աղան խաբար պիտի պատժուի :

Եւսիկով արդարական ժողովը՝ Լրդա-րութեան Բարձրագոյն Կոնսիլին կը յանձնէ աս դատին վերաբերեալ բո-լոր գրութիւնները , որպէս զի կանո-նաւոր կերպով ծանոթութիւն տա-նուի ասոր վրայ :

Սահայն , որովհետեւ մուրհակնե-րուն ամենուն ալ վաւերականութիւ-նը ստուգուի նէ , վեճի տակ եղած գումարները Սէհան Լի փաշային առնել պէտքը պիտի ըլլայ , իսկ թէ որ միւս կողմէն չենու ըրալին ստուգ-ւի նէ՝ Վերտիչ աղան խաբար պիտի պատժուի :

Եւսիկով արդարական ժողովը՝ Լրդա-րութեան Բարձրագոյն Կոնսիլին կը յանձնէ աս դատին վերաբերեալ բո-լոր գրութիւնները , որպէս զի կանո-նաւոր կերպով ծանոթութիւն տա-նուի ասոր վրայ :

Սահայն , որովհետեւ մուրհակնե-րուն ամենուն ալ վաւերականութիւ-նը ստուգուի նէ , վեճի տակ եղած գումարները Սէհան Լի փաշային առնել պէտքը պիտի ըլլայ , իսկ թէ որ միւս կողմէն չենու ըրալին ստուգ-ւի նէ՝ Վերտիչ աղան խաբար պիտի պատժուի :

Եւսիկով արդարական ժողովը՝ Լրդա-րութեան Բարձրագոյն Կոնսիլին կը յանձնէ աս դատին վերաբերեալ բո-լոր գրութիւնները , որպէս զի կանո-նաւոր կերպով ծանոթութիւն տա-նուի ասոր վրայ :

Սահայն , որովհետեւ մուրհակնե-րուն ամենուն ալ վաւերականութիւ-նը ստուգուի նէ , վեճի տակ եղած գումարները Սէհան Լի փաշային առնել պէտքը պիտի ըլլայ , իսկ թէ որ միւս կողմէն չենու ըրալին ստուգ-ւի նէ՝ Վերտիչ աղան խաբար պիտի պատժուի :

Եւսիկով արդարական ժողովը՝ Լրդա-րութեան Բարձրագոյն Կոնսիլին կը յանձնէ աս դատին վերաբերեալ բո-լոր գրութիւնները , որպէս զի կանո-նաւոր կերպով ծանոթութիւն տա-նուի ասոր վրայ :

Սահայն , որովհետեւ մուրհակնե-րուն ամենուն ալ վաւերականութիւ-նը ստուգուի նէ , վեճի տակ եղած գումարները Սէհան Լի փաշային առնել պէտքը պիտի ըլլայ , իսկ թէ որ միւս կողմէն չենու ըրալին ստուգ-ւի նէ՝ Վերտիչ աղան խաբար պիտի պատժուի :

Եւսիկով արդարական ժողովը՝ Լրդա-րութեան Բարձրագոյն Կոնսիլին կը յանձնէ աս դատին վերաբերեալ բո-լոր գրութիւնները , որպէս զի կանո-նաւոր կերպով ծանոթութիւն տա-նուի ասոր վրայ :

Սահայն , որովհետեւ մուրհակնե-րուն ամենուն ալ վաւերականութիւ-նը ստուգուի նէ , վեճի տակ եղած գումարները Սէհան Լի փաշային առնել պէտքը պիտի ըլլայ , իսկ թէ որ միւս կողմէն չենու ըրալին ստուգ-ւի նէ՝ Վերտիչ աղան խաբար պիտի պատժուի :

Եւսիկով արդարական ժողովը՝ Լրդա-րութեան Բարձրագոյն Կոնսիլին կը յանձնէ աս դատին վերաբերեալ բո-լոր գրութիւնները , որպէս զի կանո-նաւոր կերպով ծանոթութիւն տա-նուի ասոր վրայ :

Սահայն , որովհետեւ մուրհակնե-րուն ամենուն ալ վաւերականութիւ-նը ստուգուի նէ , վեճի տակ եղած գումարները Սէհան Լի փաշային առնել պէտքը պիտի ըլլայ , իսկ թէ որ միւս կողմէն չենու ըրալին ստուգ-ւի նէ՝ Վերտիչ աղան խաբար պիտի պատժուի :

Եւսիկով արդարական ժողովը՝ Լրդա-րութեան Բարձրագոյն Կոնսիլին կը յանձնէ աս դատին վերաբերեալ բո-լոր գրութիւնները , որպէս զի կանո-նաւոր կերպով ծանոթութիւն տա-նուի ասոր վրայ :

Սահայն , որովհետեւ մուրհակնե-րուն ամենուն ալ վաւերականութիւ-նը ստուգուի նէ , վեճի տակ եղած գումարները Սէհան Լի փաշային առնել պէտքը պիտի ըլլայ , իսկ թէ որ միւս կողմէն չենու ըրալին ստուգ-ւի նէ՝ Վերտիչ աղան խաբար պիտի պատժուի :

